

Activiteitenverslag Vlaams EnergieBedrijf: Resultaten 2016 en vooruitblik

Gecertificeerd door

1. Voorwoord

Voor onze klanten binnen de publieke sector, wil het VEB dé partner zijn op gebied van energiemangement.

Daarom maken we werk van efficiënte aankoop en ontzorging op gebied van **energielevering**. Door onze aanpak en digitale facturatie **bespaarden onze klanten** in 2015 8,2 miljoen en in **2016 9,8 miljoen**.

Daarnaast ondersteunen en ontzorgen wij onze klanten in hun streven naar **energie-efficiëntie**. Wij zorgen voor een optimale aankoop van diensten, en samen met onze klanten geeft VEB invulling aan een regierol van A tot Z. We zorgen voor een deskundig partnerschap bij het uitrollen van energie-efficiëntieprojecten. In september 2016 begon de besparingsfase van het **energieprestatiecontract** bij OPZC Rekem te lopen: al goed voor een **besparing van 22% op aardgas en 14% op elektriciteit**.

In het tijdperk van *'big data'* vinden wij een belangrijk onderdeel van onze dienstverlening het ter beschikking stellen van data, met bijhorende analyses en benchmarking. In 2016 bouwde het VEB mee aan **datawarehouse Terra**, met een eerste voorbeeldrapport onder de kerstboom.

Het is onze missie én onze strategie om voor onze klanten een maximale toegevoegde waarde te creëren op het gebied van energiemangement, met maximale ontzorging volgens het **"one stop shopping"-model**. Daarom willen we in de toekomst een rol spelen in de aanpak van **integraal energiemangement**: onder andere door de toepassing van nieuwe technologieën zoals vraagsturing, het management van complexe energieprojecten, en de toepassingsmogelijkheden van dynamische online verbruiksdata.

Behalve het voortdurend streven naar kruisbestuiving, naar synergie tussen de huidige pijlers, stellen wij ons, samen met onze klanten en partners, ook de vraag welke bijkomende diensten zij nog van ons verwachten. Naast de drie bestaande diensten, willen we in 2017 een vierde pijler lanceren. Deze vierde pijler zoeken we vooral in **kennis en kennisdeling**. Hierbij denken we aan het ter beschikking stellen van knowhow op gebied van energiemangement door onze klanten en voor onze klanten. We denken dat we een facilitatorrol kunnen en moeten spelen binnen het VEB-netwerk, het netwerk van onze klanten. Dit krijgt concreet vorm in workshops, seminars, netwerkgroepen, *best practice* presentaties, nieuwsbrieven op maat, enzovoort.

Het behoort eveneens tot onze missie om aan onze omgeving, en aan de maatschappij te tonen dat de overheid, met een rol voor het VEB voor wat betreft energie, een **voorbeeldfunctie** heeft. Dit kan niet in stilte gebeuren en dus willen wij ook werk maken van een gepaste marketing en de communicatie van ons netwerk én van het VEB. Ten slotte willen wij ook blijvend een creatieve organisatie zijn. We werken aan een cultuur én concrete uitwerking van zelfsturing. We moeten onze klanten overtuigen van onze meerwaarde, we verwerven onze financiële middelen via een kostendekkende vergoeding, we zijn *lean and mean*, kortom: we zijn een **overheidsorganisatie 2.0**.

François Bettens,
Algemeen Directeur a.i.

Inhoud

1.	Voorwoord.....	2
2.	Energielevering.....	4
	a) Resultaten.....	4
	Klanten.....	4
	Gerealiseerde besparingen.....	4
	Ontzorgen (efficiënte overheid).....	6
	b) Toekomst.....	8
	Groei in klanten.....	8
	KDV op maat.....	8
	Ontzorgen: altijd een stap verder.....	8
3.	Energie-efficiëntie.....	9
	a) Resultaten.....	9
	Actieplan Energie-Efficiëntie.....	9
	Energieprestatiecontracten (EPC).....	9
	Ontwikkeling energiediensten.....	10
	b) Toekomst.....	11
	Samenwerking met de zorgsector.....	11
	Actieplan energie-efficiëntie.....	11
4.	Energiedata.....	11
	a) Resultaten.....	11
	Wat is TERRA?.....	11
	Onze piloot.....	12
	b) Toekomst.....	13
5.	Bijlage: wat doet het Vlaams EnergieBedrijf?.....	15
	a) Korte historiek.....	15
	b) Doelgroep Vlaams EnergieBedrijf.....	15
	c) Waarin verschilt het Vlaams EnergieBedrijf?.....	16
	Collega èn leverancier.....	16
	Ontzorging centraal.....	16
	Innovatief.....	16
	Samenwerken.....	17

2. Energielevering

a) Resultaten

Klanten

Het Vlaams EnergieBedrijf eindigde 2016 met 113 klanten, voor een totaal van om en bij de 12.000 aansluitpunten. Dit zijn enerzijds de klanten uit de raamcontracten van Agentschap Wegen en Verkeer (AWV) en Facilitair Bedrijf (HFB), anderzijds ook De Lijn en enkele lokale besturen, zorg- en onderwijsinstellingen. De grootste klanten zijn Agentschap Wegen en Verkeer (AWV), De Lijn, UZ Leuven, Provincie Antwerpen, Universiteit Antwerpen, Het Facilitair Bedrijf (HFB) en VDAB. Het totaal afgenomen volume bedroeg in 2016 ongeveer 422 en 630 GWh voor respectievelijk elektriciteit als aardgas. Dit komt ongeveer overeen met een omzet van ongeveer 68,5 miljoen €.

In de loop van 2016 stapten onder meer federale instellingen over naar het Vlaams EnergieBedrijf waardoor het Vlaams EnergieBedrijf een groei realiseert van 80% vanaf 2017.

Gerealiseerde besparingen

Prijs: vergelijking met historische contracten

In 2016 heeft het Vlaams EnergieBedrijf een besparing gerealiseerd van 6,1 miljoen euro op een omzet van 75 miljoen euro.

60 procent van deze omzet is terug te brengen tot twee grote beslissingen.

1. In juni 2014 werd een raamcontract voor 280 GWh elektriciteit opgezegd door AWV. Dit gaat vooral over het verbruik van AWV, maar ook over Waterwegen en Zeekanaal (W&Z), Universiteit Antwerpen en tal van andere publieke diensten. Bijna alle klanten van dit raamcontract zijn naar het Vlaams EnergieBedrijf overgestapt.
2. In maart 2014 werd een raamcontract voor 300 GWh aardgas opgezegd door Het Facilitair Bedrijf (HFB). Dit gaat vooral over HFB, maar ook over VDAB, Bloso en tal van andere publieke diensten. De meeste klanten van dit raamcontract zijn naar het Vlaams EnergieBedrijf overgestapt.

De klanten van het Vlaams EnergieBedrijf die uit deze twee grote contracten komen, vertegenwoordigen 66% en 45% van het geheel van zijn klanten voor het jaar 2016 voor respectievelijk elektriciteit en aardgas.

Op basis van de gedetailleerde kennis van zowel de twee oude als de nieuwe contracten bij het Vlaams EnergieBedrijf, is het mogelijk om per raamcontract het verschil te berekenen. Indien deze klanten van het Vlaams EnergieBedrijf in hun oud contract gebleven waren zouden ze in 2016 € 2,7 miljoen meer

betaald hebben voor elektriciteit (inclusief certificaten) en € 3,4 miljoen voor aardgas¹. Voor de meeste klanten moet dit bedrag nog met de btw² verhoogd worden.

Verbruik 2016	AWV (elektriciteit)	HFB (aardgas)
Volume (GWh)	295,9	184,8
Energieprijs oud contract (€/MWh)	44,2	22,2
Certificaatprijs oud contract (€/MWh)	20,0	-
Energieprijs Nieuw Contract (€/MWh)	37,8	14,4
Certificaatprijs nieuw contract	19,9	-
Variabele KDV (€/MWh)	-	2,3
Vaste KDV (€/MWh)	- -	0,1
Besparing (€/MWh)	6,5	5,4
Besparing (miljoen €)	1,9	1,0
Besparing (%)	10%	25%

Tabel 1 Vergelijking van huidige tarieven van het Vlaams EnergieBedrijf en voorgaande contracten

De besparing van 6,1 miljoen euro op een omzet van 75 miljoen euro is veel hoger dan verwacht. Dit is mede dankzij de dalende marktevolutie. Op dit volume lijkt een gemiddelde jaarlijkse besparing tussen 3 en 4 miljoen euro meer realistisch.

Bij vergelijkingen is het natuurlijk belangrijk om appels met appels te vergelijken. Facturen van Vlaams EnergieBedrijf zijn bevatten een expliciete kostenvergoeding en een expliciete prijs voor de certificaten. Enkel de totaalvergelijking is dus zinvol, de onderliggende allocaties kunnen anders zijn. Bijkomend: elke leverancier vraagt een vergoeding voor zijn kosten, maar niet elke leverancier vermeldt deze op dezelfde expliciete manier als het Vlaams EnergieBedrijf op de factuur van zijn klanten.

Administratie – facturatie

Door het facturatie- en betaalproces aandachtig te analyseren en vervolgens te optimaliseren en te digitaliseren met haar klanten is het Vlaams EnergieBedrijf erin geslaagd een besparing van meer dan 3,5 miljoen € te realiseren. Bij deze digitalisatieoefening stapten 46% van onze klanten naar XML-facturatie en 54% naar facturatie via pdf. Bij XML-facturatie worden de facturen rechtstreeks in de boekhouding van de klant geïnjecteerd.

¹ Resultaten van het verleden zijn geen garantie voor de toekomst.

² Alle prijzen in dit activiteitenverslag zijn zonder btw, tenzij anders vermeld.

De combinatie van dit geoptimaliseerd facturatie- en betaalproces en energiebudget heeft geleid tot een zeer goed betaalgedrag. Zo is na 21 maanden levering slechts 1,5% van alle factuurbedragen onbetaald.

De verwerking³ van een papieren factuur kost € 17,6 en de verwerking van een XML-factuur € 6,7. Het opmaken en verzenden van papier en XML kost ook geld, dat uiteindelijk in de kostprijs van de leveranciers zit en door de klant betaald zal worden, het gaat over 11,1 en 4,7 euro per factuur voor respectievelijk papier en XML. De 130.000 papieren facturen vertegenwoordigen daardoor een kost van 3,8 miljoen €. De facturatiekost bij het Vlaams EnergieBedrijf (in de veronderstelling dat een pdf-factuur evenveel kost als een papieren factuur) bedraagt € 96.000. De werkelijke kost zal natuurlijk afhangen van de werkwijze van zowel de verzender als de ontvanger.

Kadertekst 1: Kost verwerking papier versus e-facturatie

Ontzorgen (efficiënte overheid)

Overstap naar het Vlaams EnergieBedrijf

Publieke diensten die aansluiten bij het Vlaams EnergieBedrijf moeten zelf geen openbare aanbesteding meer in de markt zetten, een zwaar en complex proces valt hiermee weg. Bijkomend begeleidt het Vlaams EnergieBedrijf bij de overstap haar klanten om de aansluitingen op een gestructureerde en logische manier te beheren. In november 2014 is op 8 dagen een contract gesloten met een OCMW voor de aankoop van aardgas en elektriciteit en dit binnen de wet overheidsopdrachten.

Klantenportaal

Op het klantenportaal van het Vlaams Energiebedrijf vinden klanten al hun aansluit-, verbruiks- en facturatiegegevens centraal terug. Het contact met de klantendienst loopt ook voornamelijk via dit portaal, alle verzoeken kunnen er doorgegeven en opgevolgd worden. De klant krijgt een 360° zicht op het energiegebeuren van zijn afdelingen.

Facturatie

Het Vlaams EnergieBedrijf spoort zijn klanten bij de overstap aan om hun facturatie- en goedkeuringsproces te optimaliseren of te vereenvoudigen. Zo gebeurt de facturatie vandaag vooral op basis van de structuur van de klant, voorbeelden: per provincie, per gebouw of infrastructuur, of alles gegroepeerd op één factuur per maand. Door de doorgedreven aanpak, is het aantal facturen gedaald van 130.000 per jaar naar 17.000 per jaar. Tegelijk werd ingezet op e-facturatie. Het doel is 100% XML-facturatie. In 2016 lukte dit al voor 46% van de facturen, de andere 54% wordt in pdf ter beschikking gesteld op het klantenportaal. Hiermee blijft het Vlaams EnergieBedrijf een voorloper binnen de Vlaamse overheid.

³ Nota: 'elektronisch factureren naar de overheid?', team e-procurement van Bestuurszaken

Het Vlaams EnergieBedrijf factureert pas van zodra alle gegevens ontvangen zijn en factureert dus niet op basis van voorlopige gegevens van de netbeheerder, bijkomend voert het Vlaams EnergieBedrijf een belangrijk aantal controles uit. Het Vlaams EnergieBedrijf hanteert het principe van kwaliteit voor snelheid: zo verhoogt het Vlaams EnergieBedrijf de efficiëntie bij zichzelf én de klant.

Vanzelfsprekend stelt het VEB alle data ook ter beschikking aan de klant via zijn klantenportaal zodanig dat de klant ook zelf bijkomende controles kan uitvoeren. En ten slotte stelt het Vlaams EnergieBedrijf al zijn data voor levering, begroting en facturatie digitaal en gratis ter beschikking van de klanten en, in een ruimer kader, van de Vlaamse overheid.

Energiebudget

Het opstellen en aanpassen van de begroting is voor elke publieke dienst een belangrijk proces. Vroeger was dit voor energie een moeilijke oefening: de begroting is een combinatie van veel gegevens: verbruik, temperatuur, energieprijzen, certificaten, kosten voor transport en distributie, taksen en meestal ook btw. Op basis van zijn leveringsmodel heeft het Vlaams EnergieBedrijf een budgetmodel uitgewerkt. Dit model laat toe om enerzijds het budget voor het volgende jaar te ramen, anderzijds het budget op maandbasis op te volgen.

1. Bij de raming wordt zowel de energieprijzen geraamd, als de niet-energieprijzen als het volume. Op die manier verwerft de klant inzicht in het proces, de deelelementen en de impact van de evolutie van elk deelelement op de hoogte van het budget. Geen onaangename verrassingen meer, want ook de invoer van de energieheffing was netjes voorzien.
2. Budgetopvolging gebeurt op maandbasis. Hierbij houdt het Vlaams EnergieBedrijf rekening met de realiteit (wat is effectief geleverd en betaald in de voorbije periode) en de laatste verwachting van de energieprijzen voor de komende periode (op basis van de gepubliceerde prijzen op de langetermijnmarkt). Door een splitsing van de begroting in prijs en volume is het ook mogelijk om een analyse te maken van elke afwijking van het budget: bijvoorbeeld een warme winter, een hoge marktprijs, een stijging van de distributietarieven of de renovatie van een gebouw.

Het budget 2016 van de klanten kende een beperkt budgetoverschot, nl. 3%
De voornaamste reden hiervoor is de hoog ingeschatte (energie)prijzen voor zowel aardgas als elektriciteit. Het VEB raamt conservatief voor wat betreft de energieprijzen; we hanteren hiervoor de langetermijnprijzen.

Kadertekst 2: Budgetoefening 2016

Het budgetmodel is nuttig voor de huidige en toekomstige klanten en voor het Departement Financiën en Begroting.

- De huidige klant kan perfect zijn begroting analyseren: waar sta ik vandaag, waarom zijn er afwijkingen, waar zal ik staan op het einde van het lopende jaar en wat zijn de vooruitzichten voor volgend jaar.

- Het Departement Financiën en Begroting krijgt dezelfde informatie. Ook de voorbereiding van de begroting voor 2017 werd op generieke wijze aangepakt: een mogelijke stijging van de distributienettarieven, een aanpassing van de quota voor certificaten enzovoort.

b) Toekomst

Groei in klanten

In 2017 zal het Vlaams EnergieBedrijf opnieuw een belangrijke groei realiseren, dit is dankzij de overstap van minimum 145 lokale besturen, samen vertegenwoordigen deze lokale besturen een totaal geraamd volume van 660 GWh elektriciteit en 1.530 GWh aardgas.

Het Vlaams EnergieBedrijf beoogt telkens samen te werken met grote groepen om maximaal synergie te borgen om zo een dienstverlening op maat te voorzien. Dit resulteert in een optimale samenwerking met minimale overlap in dienstverlening.

In 2017 verwacht het VEB een jaarvolume te leveren van ongeveer 828 GWh elektriciteit en 1.120 GWh aardgas, dit is ongeveer 10% van de totale doelgroep (zie [‘Doelgroep’](#)). Wat betekent dat het Vlaams EnergieBedrijf een groei beoogt naar 1.948 GWh voor elektriciteit en aardgas samen voor begin 2017.

KDV op maat

In 2017 evolueren we naar een kostendekkende vergoeding op uw maat. Hierbij houden we rekening met uw specifieke behoeften aan dienstverlening. Zijn deze beperkt, dan zal uw kostendekkende vergoeding lager zijn. Zijn deze belangrijk, dan zal uw kostendekkende vergoeding iets hoger zijn. Weet wel dat onze waarden van marktconformiteit, transparantie, kostendekkend van toepassing blijven en dat we in alles wat we doen streven naar een zo ver mogelijk doorgedreven standaardisatie. Zo borgen we een maximale kwaliteit aan een interessante prijs.

Ontzorgen: altijd een stap verder

Klankbordgroep

In 2017 starten we met een klankbordgroep. We willen klanten die veel met ons te maken krijgen bevragen over nieuwe functionaliteiten, hun manier van werken, verbeteringen aan onze dienstverlening enzovoort. Kortom: feedback en uitwisseling over onze operationele manier van werken.

Vanaf het begin is onze dienstverlening ontwikkeld voor en met de publieke diensten. De leden van onze stuurgroep blijven ons klankbord voor wat betreft strategische opties of beslissingen.

Overnametool: handiger en sneller

We werken aan een systeem om nog eenvoudiger overnames (bij verhuis, nieuwe aansluitpunten, heropenen aansluitpunten) aan te vragen en te verwerken. Voor klanten die veel beweging hebben in hun patrimonium, zoals komen en gaan van huurders bij sociale huisvestingsmaatschappijen, hebben we recent een specifieke tool ontwikkeld. Op het klantenportaal rollen we iets gelijkaardigs uit voor alle klanten.

3. Energie-efficiëntie

a) Resultaten

Actieplan Energie-Efficiëntie

In het voorjaar van 2016 diende het VEB een ontwerp in voor een Actieplan Energie-Efficiëntie. Begin juli keurde de Vlaamse regering het Actieplan goed. Dit plan zet aan tot actie: enerzijds komen er middelen vrij uit het klimaatfonds om efficiëntieprojecten uit te voeren, anderzijds wordt niets doen voelbaar: het energiebudget zal dalen.

Het Actieplan kadert in een groter Klimaatplan Vlaamse Overheid, waarvan Departement Leefmilieu, Natuur en Energie (LNE) de trekker is. Naast energie-efficiëntie, bevat dat plan ook een luik 'Mobiliteit', getrokken door Het Facilitair Bedrijf en een luik 'Gedrag', getrokken door het Departement Kanselarij en Bestuur.

Begin oktober hielp het Agentschap voor Overheidspersoneel met de bevraging naar basisgegevens voor de plannen Energie-Efficiëntie en Mobiliteit. Samen met de verbruiksgegevens die de entiteit jaarlijks in de vastgoedbank nakijken of aanvullen, vormen deze het vertrekpunt, om latere energiebesparingen op te ijken.

Om de klimaatdoelstellingen te halen, moet het energieverbruik vanaf 2017 jaarlijks dalen met 2,09%. De entiteiten staan er gelukkig niet alleen voor. Het VEB bereidde in het vierde kwartaal van 2016 de subsidieoproep voor: alle entiteiten die onderworpen zijn aan het actieplan kunnen in 2017 een projectvoorstel indienen, om een deel van de vrijgemaakte klimaatfondsmiddelen te benutten.

Energieprestatiecontracten (EPC)

In 2016 identificeerden we 14 mogelijke projecten voor een energieprestatiecontract. Bij ons pilootproject met OPZC Rekem begon op 1 september de energiebesparingsfase. Bij Universiteit Antwerpen zitten we in de aanbestedingsfase, bij GO! Scholengroep 16 Hasselt en Stad Geel in de voorafgaande studiefase, namelijk de opmaak van het technisch dossier voor het bestek.

Wat is een EPC?

Een EPC heeft als doel om het energieverbruik gegarandeerd en blijvend te reduceren. De Energy Services Company (ESCO) investeert in energiebesparende maatregelen en engageert zich tot een resultaatsverbintenis. De klant betaalt in functie van de gerealiseerde besparing. Geen besparing is geen vergoeding voor de gedane investeringen. Het Vlaams EnergieBedrijf zorgt voor alle nodige kennis (technisch, juridisch, projectbeheer) om een dergelijk project succesvol af te ronden.

Waar studie, implementatie en onderhoud traditioneel door verschillende partijen gebeuren, is bij een EPC één ESCO verantwoordelijk voor al die fases. Binnen de termijn van het contract – typisch 10 jaar – betaalt u als vragende partij de ESCO met het budget dat u uitspaart door de gerealiseerde energiebesparing. Het kost u dus geen euro extra.

Een EPC-project zet je niet in één twee drie in de markt. Waar het publieke diensten aan tijd, capaciteit of technische kennis ontbreekt, schiet het VEB te hulp. Het VEB bekijkt geval per geval of een EPC-project nuttig kan zijn, maakt een technisch dossier op, zet de aanbesteding in de markt en zorgt voor grondige projectopvolging.

Project bij OPZC Rekem: eerste resultaten

Het zorgcentrum telt 22 gebouwen en in totaal ca. 46.000m² bruto vloeroppervlakte in gebruik. De jaarlijkse energiefactuur bedroeg voor het project ongeveer 650.000 euro exclusief btw.

De ESCO stelde een evenwichtig pakket voor van energiebesparende maatregelen en eigen productie. Naast de aanleg van een kleinschalig warmtenet met een warmtekrachtkoppeling en een warmtepomp, werden zo een groot aantal van de oude verwarmingsinstallaties vervangen door performantere installaties en wordt ingezet op isolatie, relighting en optimalisatie van de gebouwenbeheersystemen.

Gedurende de contracttermijn van 9 jaar wordt er een jaarlijkse besparing gegarandeerd van 20% op het gasverbruik en respectievelijk 29% en 16% op het elektriciteitsverbruik in piek- en daluren. Om deze besparing te realiseren betaalt OPZC de ESCO een vergoeding. Aangezien deze vergoeding lager ligt dan de besparing op de energiefactuur realiseert OPZC onmiddellijk een verlaging van hun kosten gerelateerd aan energie met meer dan 10%.

In september begon de energiebesparingsfase. In de periode van 1 september 2016 tot en met 30 april 2017 is er **2.073 MWh gas bespaard**, goed voor **22%**. In dezelfde periode bespaarde het zorgcentrum **200 MWh elektriciteit** oftewel **14%**. Voor elektriciteit worden de doelstellingen dus voorlopig niet gehaald. Dat kan mogelijk verklaard worden doordat de warmtekrachtkoppeling pas in december is opgestart, dus 3 maanden nadat de besparingsperiode begon te lopen.

Op 1 september 2017 zal de balans opgemaakt worden. Als de ESCO meer dan 10% afwijkt van de contractueel afgesproken besparingen, betalen ze een malus aan het zorgcentrum. Nu de WKK op volle toeren draait, is het goed mogelijk dat de achterstand nog opgehaald wordt.

Ontwikkeling energiediensten

Het Vlaams EnergieBedrijf werkte daarnaast aan de juridische en technische basis voor bestekken rond andere energiediensten. Rond verschillende van die diensten zetten we pilootprojecten op. Zo lieten we een potentieelscan uitvoeren bij Technopolis. Bij Opera Kunsthuis onderzochten we of een 'EPC Light', een mini-EPC met inbegrip van relighting, interessant kon zijn.

b) Toekomst

Het VEB ontwikkelde een duidelijke visie om ook voor wat betreft energie-efficiëntie de klanten maximaal te ontzorgen in projecten waarbij het VEB een regierol opneemt. Het VEB zorgt voor het management van het energieproject van A tot Z, volgens de behoeften en wensen van de klant. Het VEB rekent ook hier een kostendekkende vergoeding aan.

Om aan de vragen te voldoen, wordt het VEB efficiëntieteam uitgebreid met competenties op het gebied van energiemanagement, techniek, aankoop, juridisch en financieel, in samenwerking met de moedermaatschappij PMV. Bijkomende energiediensten worden ontwikkeld, zoals hulp bij grootschalige of complexe zonnepaneelprojecten of efficiëntieprojecten bij sociale huisvestingsmaatschappijen.

Samenwerking met de zorgsector

Het VEB tekende mee het [klimaatengagement van de zorgsector](#). In navolging van het actieplan energie-efficiëntie voor de centrale overheid wilt de sector jaarlijks 2,09% energie besparen. Het doel is om in de eerstkomende jaren efficiëntiewinst te boeken op een totaal patrimonium van 6700 gebouwen. Om deze doelstelling te realiseren heeft het VEB met VIPA een samenwerkingsakkoord gesloten. Een projectmanagementstructuur werd opgezet om de zorgkoepels maximaal te ondersteunen. Begin april 2017 werd het eerste bestek gegund voor 30 potentiële scans in de zorgsector, gefaciliteerd door het VEB.

Actieplan energie-efficiëntie

De subsidieoproep in het kader van het Actieplan Energie-Efficiëntie is ondertussen door het VEB gelanceerd. Een jury onder voorzitterschap van het VEB bestudeert de projectvoorstellen, waarna de subsidies toegekend kunnen worden.

4. Energiedata

a) Resultaten

Wat is TERRA?

Het TERRA-platform is een databank die een bundeling bevat van:

- Basisdata van alle gebouwen, infrastructuur en percelen die door de publieke sector in Vlaanderen worden gebruikt.
- Energierelateerde data uit verschillende bronnen.

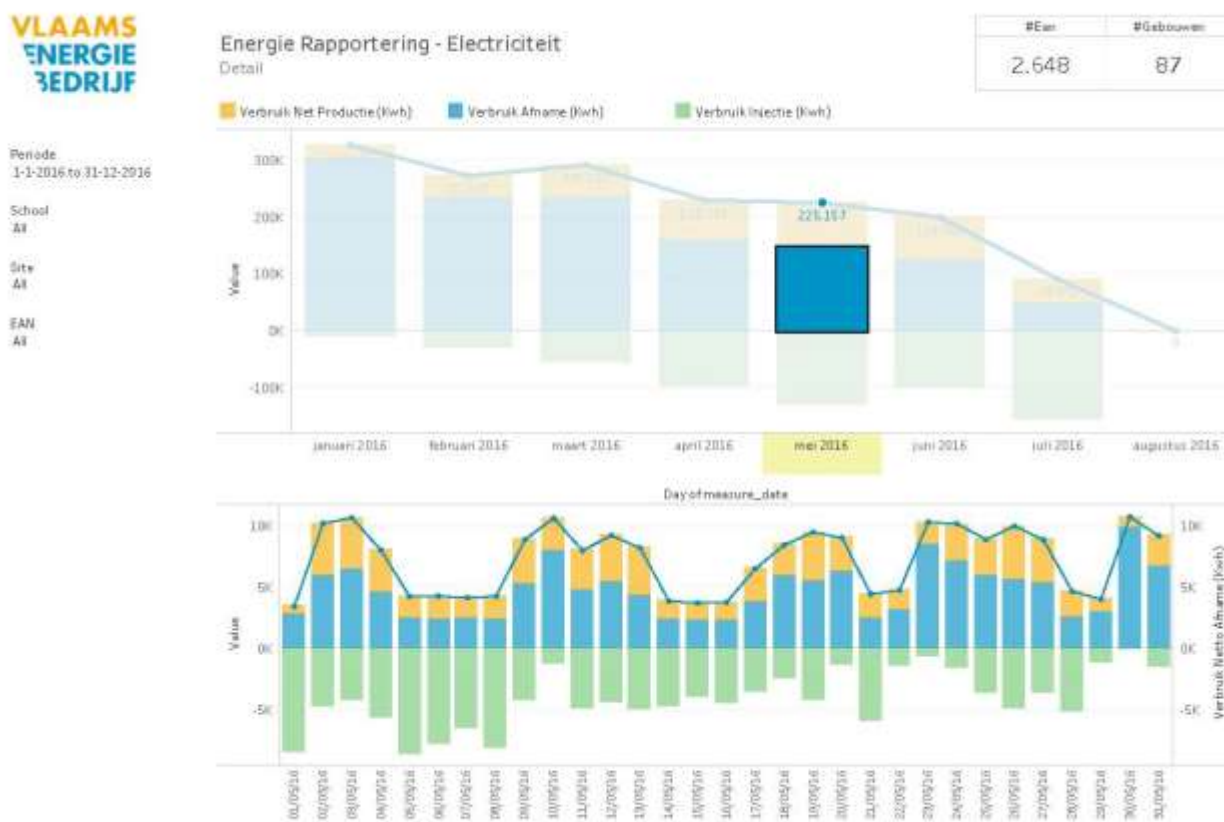
Het platform is een technische constructie die toelaat om al deze data, die verspreid zit binnen een groot aantal authentieke bronnen en partijen, te koppelen en te analyseren.

Uit TERRA kunnen we beleidsondersteunende rapporten trekken die de weg wijzen naar concrete acties om het energieverbruik en de CO₂-uitstoot van de brede Vlaamse Overheid te doen dalen.

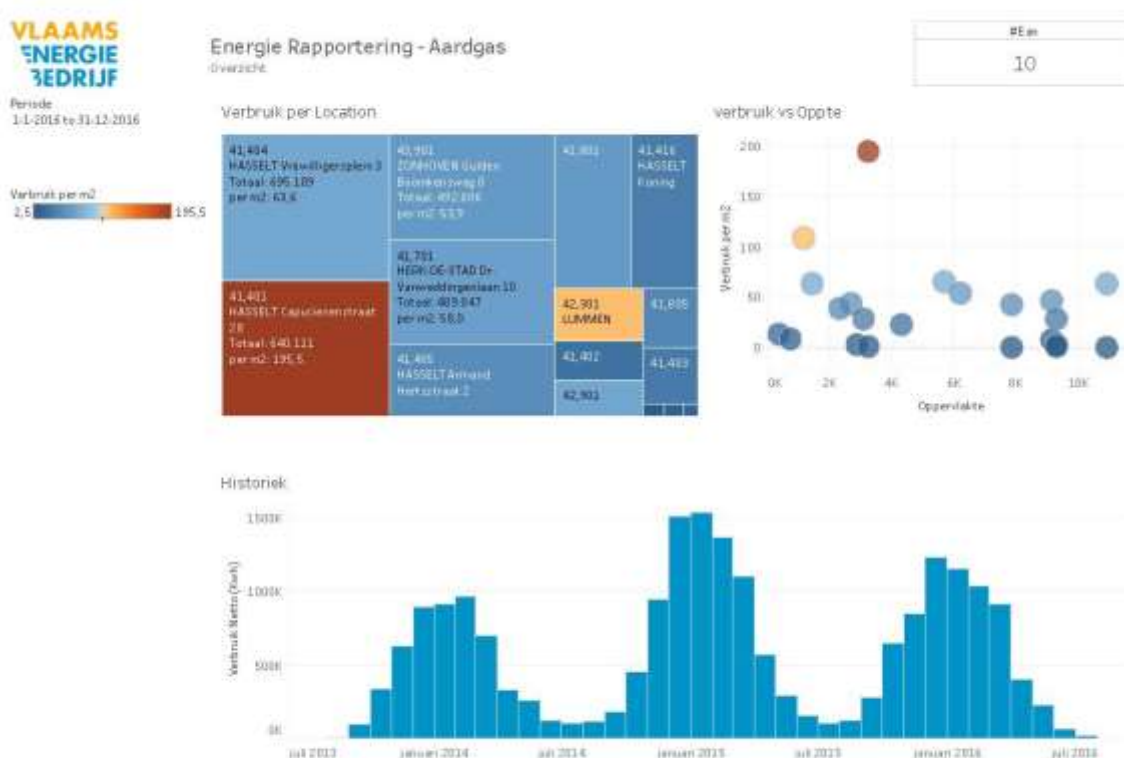
De inzichtrapportering en grondige analyse stelt beleidsmakers en gebouwbeheerders in staat om de noodzaak aan energiebesparende maatregelen te detecteren, de behaalde resultaten te kwantificeren en bijgevolg de gestelde maatregelen te evalueren. Door vergelijking met gelijkaardige gebouwen ('benchmarking') kunnen ze zo zien welk deel van hun patrimonium het dringendst nood heeft aan energetische investeringen. Ook kunnen de gerealiseerde (energie)besparingen beter opgevolgd worden.

Onze piloot

Met de fondsen die via Vlaanderen Radicaal Digitaal verkregen zijn in juli 2015 is een piloot gerealiseerd volgens planning en wordt een eerste fase afgewerkt tegen het derde kwartaal van 2017. De piloot en eerste ontwikkelingsfase brachten heel wat data naar het platform zoals verbruiksgegevens voor gas en elektriciteit, een koppeling met de EPC-databank en een koppeling met de Vastgoeddatabank.

Dankzij de eerste projectfase zal het vanaf het derde kwartaal van 2017 mogelijk zijn om het energiebesparingsbeleid voor de gebouwen van de centrale Vlaamse Overheid te steunen op ruwe data. Een voorbeeld van rapportering die reeds tijdens de piloot werd ontwikkeld ziet u hierboven en -onder.

Zo zal het onder meer mogelijk zijn om aan de hand van de gegevens in het TERRA-platform proactief op zoek te gaan naar gebouwen en sites met potentieel voor energetische maatregelen. Andere voorbeelden van beschikbare rapportering zijn ondersteuning bij de investering in zonnepanelen of rapportering over de uitgespaarde energiekosten na het nemen van energetische maatregelen.

Het TERRA-platform wordt vandaag reeds actief ingezet voor het opvolgen van de gerealiseerde besparingen in het kader van het actieplan Energie Efficiëntie van de Vlaamse Overheid. Ze stelt de overheid hierbij ook in staat om naar de burger te communiceren over de gerealiseerde (energie)besparingen.

b) Toekomst

We leerden dat het voor actiegerichte rapportering nodig is om naast verbruiksgegevens te beschikken over data omtrent de (wijziging in de) omstandigheden. Het verbruik van een organisatie die een nieuw gebouw inhuldigde, kan bijvoorbeeld niet lineair met een vorige periode vergeleken worden. Deze contextuele data noemen we ook wel eens prestatiebepalende indicatoren.

Ook werd duidelijk dat een grote groep van organisaties binnen de Vlaamse Overheid rapportering behoeft, elk met hun eigen noden. Beleidsmakers uit de verschillende domeinen hebben immers (elk afzonderlijk) een andere invalshoek dan individuele gebouwbeheerders of koepelorganisaties.

Wij willen deze lessen aanwenden om bijkomende data en rapportering op maat van de organisaties naar het platform te brengen. Dit moet leiden tot concrete impulsen voor enerzijds organisaties om hun uitstoot en energieverbruik te doen dalen en anderzijds voor ondernemingen om hun hierin bij te staan. Het moet tevens de beleidsmakers in staat stellen het beleid te sturen, meten en evalueren.

Daarom zullen we in 2017 en 2018 vooreerst werken aan een uitbreiding van de beleidsrapportering op verschillende niveaus en voor verschillende beleidsdomeinen. We zullen binnen de domeinen van de lokale besturen, OCMW's, Welzijn, Volksgezondheid & Gezin en Onderwijs met de verschillende actoren (beleidsmakers, koepelorganisaties, individuele entiteiten) in dialoog gaan over de nood aan rapportering die zij kunnen inzetten om bij te dragen aan het behalen van de Europese klimaatdoelstellingen.

Daarnaast werken we verder aan het verzamelen van de gegevens die vereist zijn om de rapportering correct en daadkrachtig te houden. Zo zetten we in op het verhogen van de datakwaliteit van de bestaande bronnen én zullen we beroep doen op een bijkomend aantal bronnen. De voornaamste hieronder zijn water, stookolie en de prestatiebepalende indicatoren. Met deze bijkomende informatie zal het mogelijk zijn om entiteiten op een degelijke manier met elkaar te vergelijken en het potentieel tot actie beter te detecteren.

We zijn er alvast van overtuigd dat een centralisatie van alle energiedata een noodzakelijke stap is in een actiegedreven energiebeleid. De Vlaamse Overheid voegt, gelet op haar internationale engagements, met een investering in een dergelijke databank voor het overheidspatrimonium dan ook de daad bij het woord.

“Dynamisch en innovatief energiebeheer vormt de basis,

Onze expertise en data de sleutel

Ontzorging, efficiëntie en duurzaamheid het doel”

5. Bijlage: wat doet het Vlaams EnergieBedrijf?

a) Korte historiek

Het Vlaams EnergieBedrijf werd in 2012 opgericht door de Vlaamse overheid als extern verzelfstandigd agentschap van privaatsrecht (EVA). Het heeft een centrale plaats tussen de overheid als verbruiker van energie (en alle eraan verbonden diensten) en de private markt van dienstverleners.

Vanaf het begin was het doel om de hoge energiekost van de brede Vlaamse overheid te verminderen. Oorspronkelijk had het Vlaams EnergieBedrijf naast levering en energie-efficiëntie ook een investeringsluik voor hernieuwbare energie. In opvolging van het Vlaamse regeerakkoord van 2014 werd deze tak afgebouwd. Alles van investeringen werd logischer gegroepeerd bij de nieuwe moederorganisatie Participatiemaatschappij Vlaanderen.

In het kader van zijn leveringsactiviteiten werden in 2014 verschillende aanbestedingen voor de bouw van een klantenbeheersysteem en de aankoop van energie gegund en de verschillende leveringscontracten getekend.

In het najaar van 2014 werd alles in gereedheid gebracht voor levering vanaf 1 januari 2015. Met zestien medewerkers, 57 klanten en een nieuwe website zette het Vlaams EnergieBedrijf het nieuwe jaar in. Aan het begin van 2016 waren dit al 79 klanten.

Tegelijk werkten we aan de voorbereiding van het eerste grote efficiëntieproject. Op 26 oktober 2015 tekenden OPZC Rekem en Cofely Services het eerste onderhouds- en energieprestatiecontract.

Eveneens in 2015 ging het project Terra van start, een samenwerking tussen verschillende overheidsinstellingen, om authentieke bronnen met patrimonium- en energiegegevens te koppelen.

b) Doelgroep Vlaams EnergieBedrijf

Het Vlaams EnergieBedrijf heeft als doelgroep de 'ruime' Vlaamse en federale overheid en lokale besturen. Deze doelgroep is grotendeels terug te vinden in de lijst 'eenheden van de publieke sector'⁴: dit zijn instellingen en organisaties die rechtsreeks of onrechtstreeks grotendeels of volledig door de overheid gefinancierd worden. Als maatstaf nemen we: alle publieke diensten die gebonden zijn aan de wet overheidsopdrachten.

Er zijn weinig centrale gegevens over het energieverbruik of de totale energiekost van deze doelgroep gekend. Het Vlaams EnergieBedrijf heeft het totale verbruik van Vlaamse overheid geraamd⁵ op 3.300 GWh elektriciteit, 6.000 GWh aardgas en 1.000 GWh vloeibare brandstoffen (vooral mobiliteit en verwarming van gebouwen). Deze cijfers werden getoetst en verfijnd op basis van de informatie van de

⁴ Lijst 'eenheden van de publieke sector' Nationale Bank van België, 30 september 2014

⁵ Nota 'energieverbruik Vlaamse overheid' Vlaams EnergieBedrijf, 27 maart 2015

Energiebalans Vlaanderen⁶. Dit komt overeen met een budget van ongeveer 700 miljoen € per jaar. Als leverancier en met het project Terra zal het Vlaams EnergieBedrijf deze gegevens verder verfijnen.

Op basis van de huidige leveringscontracten, leverde het Vlaams EnergieBedrijf in 2016 aan 10% van de totale doelgroep. Er is dus nog een groot potentieel om te groeien.

c) Waarin verschilt het Vlaams EnergieBedrijf?

Collega è leverancier

Het Vlaams EnergieBedrijf vervult als agentschap van de Vlaamse overheid de rol van aankoopcentrale en dienstverlener voor andere publieke diensten. Op die manier ontstaat tussen het Vlaams EnergieBedrijf en de diensten die ze belevt een tweeledige relatie: deze van klant-leverancier en deze van collega-partner. In de eerste relatie vraagt het Vlaams EnergieBedrijf haar klanten om veeleisend te zijn zodanig dat het Vlaams EnergieBedrijf haar dienstverlening op hoger niveau kan tillen. In de tweede relatie staat samenwerking centraal en zijn openheid, transparantie en constructief meedenken een natuurlijk gegeven. Het doel zal altijd de verlaging van de energiekost zijn, nièt de creatie van winst.

Ontzorging centraal

Of het nu gaat over energielevering, efficiëntieprojecten of energiedata: altijd gaat het Vlaams EnergieBedrijf kijken hoe het de werklast bij de klant kan verlagen, en de efficiëntie verhogen. Dat is tenslotte ook een deel van het totale kostenplaatje gerelateerd aan energie. Wij geloven dat niet iedere publieke dienst energie-expert moet zijn. Wij ontzorgen onze klanten waar we maar kunnen.

Innovatief

Aankoopcentrale

Het concept van Aankoopcentrale⁷ als bepaald in de wet Overheidsopdrachten komt overeen met leverancier in het Energiedecreet⁸. Het Vlaams EnergieBedrijf is de eerste aankoopcentrale (in deze juridische hoedanigheid) in Vlaanderen. Door zo te werken, zijn alle klanten van het Vlaams Energiebedrijf in regel met de wet overheidsopdrachten, zònder dat ze zelf een openbare aanbesteding in de markt moeten zetten. Ook voor energie-efficiëntie zijn de klanten vrijgesteld van aanbesteden doordat het Vlaams EnergieBedrijf optreedt als aankoop- of opdrachtcentrale.

In het oprichtingsdecreet⁹ van het Vlaams EnergieBedrijf staat geen exclusiviteit in verband met leveren van elektriciteit en aardgas aan de Vlaamse overheid. Het Vlaams EnergieBedrijf wil bovendien niet marktverstrend werken: het levert enkel elektriciteit en aardgas aan publieke diensten, niet aan andere

⁶ [Nota 'Energiebalans Vlaanderen 1990- 2013' VITO, september 2014](#)

⁷ Artikel 2.4° van de Wet van 15 juni 2006

⁸ Decreet houdende algemene bepalingen betreffende het energiebeleid van 8 mei 2009

⁹ Decreet van 15 juli 2011 houdende machtiging tot oprichting van het privaatrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap NV Vlaams EnergieBedrijf

(privé-)verbruikers. Het Vlaams EnergieBedrijf koopt ten slotte zijn energie aan via openbare aanbestedingen, waardoor alle marktspelers kunnen aanbieden.

Aankoopmodel

De Belgische markt voor elektriciteit bestaat uit twee deelmarkten: een langetermijn Endex-markt (met 'forward' prijzen) en een kortetermijn Belpex-markt (met 'spot' prijzen). De Endex-markt voor België is echter weinig liquide en biedt enkel een 'baseload' index aan, terwijl de overheid vooral een index nodig heeft die de werkuren reflecteert: een piekindex. Sinds 2007 bestaat de Belpex kortetermijnmarkt die – na opeenvolgende Europese integraties – zeer representatief, stabiel en betrouwbaar is geworden. Een toenemend aantal leveranciers en bedrijven, waaronder Infrabel, maken al gebruik van Belpex. Voor aardgas is er de Nederlandse hub TTF die al geruime tijd bestaat en zeer grote volumes verwerkt. De TTF-index wordt in België al jaren gebruikt als marktreflectief en betrouwbaar, aangezien de Nederlandse aardgasmarkt veel groter en opener is dan de Belgische.

Flexibiliteit is een belangrijke beweegreden voor het Vlaams EnergieBedrijf om te kiezen voor de kortetermijnmarkt, namelijk 'Belpex' voor elektriciteit en 'TTF' voor aardgas. De belangrijke voordelen: er zijn in de leveringscontracten tussen het Vlaams EnergieBedrijf en zijn klanten geen beperkingen of boetes op volumes, aantal aansluitingen of tijd. De prijzen van deze groothandelsmarkten worden één op één transparant doorgerekend aan de klant.

Minicompetitie

Het Vlaams EnergieBedrijf koopt zijn certificaten aan via een maandelijkse minicompetitie met verschillende aanbieders. Dit leidt tot een lage prijs voor het Vlaams EnergieBedrijf en voor de klanten. Ook voor efficiëntiediensten wordt een model van minicompetitie tussen energiedienstenleveranciers overwogen. Dergelijke minicompetitie kan relatief snel gaan: de energiedienstenleveranciers die geselecteerd worden na de aanbesteding maken telkens hun offerte met plan van aanpak.

Actie centraal

Bij het Vlaams EnergieBedrijf staat alles ten dienste van de gegarandeerde energiebesparing. Bij een energieprestatiecontract staat de ESCO niet onder contract voor de dienstverlening of installaties op zich, maar voor het resultaat: de vooropgestelde energiebesparing moet gerealiseerd worden.

Samenwerken

Voor het Vlaams EnergieBedrijf staat samenwerking centraal. In de stuurgroep van het Vlaams EnergieBedrijf zijn tal van publieke diensten vertegenwoordigd: het Facilitair Bedrijf, Agentschap Wegen en Verkeer, De Lijn, GO!, VDAB, Vereniging van Vlaamse Huisvestingsmaatschappijen, Provincie Antwerpen, Katholiek Onderwijs Vlaanderen, de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten en Woonhaven Antwerpen. De stuurgroep fungeert als essentieel klankbord bij de belangrijkste beslissingen,

zodanig dat de dienstverlening van het Vlaams EnergieBedrijf volledig op maat van de Vlaamse overheid wordt ingericht.

Naast de intense samenwerking met bovenstaande vermelde organisaties, wordt ook op regelmatige basis afgestemd of advies ingewonnen bij diverse andere publieke diensten, zoals EWI, VEA, LNE en vele andere. Zo zit de kracht van het dataproject Terra in de samenwerking tussen verschillende databeheerders over de verschillende beleidsdomeinen heen.

Voor de (digitale) facturatie heeft Vlaams EnergieBedrijf afgestemd met het departement Financiën en Begroting voor hun Orafin-toepassing en voor de XML-facturatie met het federale niveau.

Einde 2014 heeft het Vlaams EnergieBedrijf de Egov award¹⁰ ontvangen voor de goede samenwerking met andere overheidsdiensten.

“Dynamisch en innovatief energiebeheer vormt de basis,

Onze expertise en data de sleutel

Ontzorging, efficiëntie en duurzaamheid het doel”

¹⁰ [Egov award](#) voor samenwerking